

Sygn. akt III Cz 495/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - SSO Gabriela Sobczyk (spr.)

SSO Andrzej Dyrda

SSR(del.) Patrycja Reichel

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2015 r

sprawy z wniosku(...) spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika J. B.

S.

na skutek zażalenia wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 1 grudnia 2014 r., sygn. akt II Co 3528/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR(del.) Patrycja Reichel SSO Gabriela Sobczyk SSO Andrzej Dyrda

"Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 19 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym".

Sygn. akt III Cz 495/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 grudnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił wniosek wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika J. S., tj. B. S..

W uzasadnieniu wskazał, że wierzyciel wniósł o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi zaocznemu z dnia 7 września 2010 roku, wydanemu przez Sąd Rejonowy w Zabrze, w sprawie o sygn. akt V GC 169/10, przeciwko małżonce dłużnika J. S., tj. B. S.. Wezwaniem z dnia 19 września 2014 roku, doręczonym wierzycielowi w dniu 24 września 2014 roku, Sąd zobowiązał go do nadesłania odpisu skróconego aktu małżeństwa J. S. i B. S. w terminie 21 dni, pod rygorem uznania tej okoliczności (pozostawiania tych osób w związku małżeńskim) za niewykananą oraz nadesłania w tym samym terminie oryginału lub urzędowo poświadczonego odpisu umowy cesji oraz oświadczenia

dotyczącego spłaty wierzytelności, o czym mowa w uzasadnieniu wniosku, pod rygorem uznania tych okoliczności za niewykazane.

W zakreślonym terminie wierzyciel nie przedstawił oryginału lub urzędowo poświadczonego odpisu umowy cesji oraz oświadczenia dotyczącego spłaty wierzytelności, przedkładając oryginał odpisu skróconego aktu małżeństwa nr 2/2003 dłużnika J. S. i B. S..

W ocenie Sądu Rejonowego wniosek nie zasługuje uwzględnienie, a podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 787 k.p.c., zgodnie z którym tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, jeżeli wierzyciel wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika. Dla nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 787 k.p.c. niezbędne jest ustalenie, że małżonkowie podlegają wspólności majątkowej oraz, że wierzytelność powstała w czasie trwania wspólności i nie dotyczy odrębnego majątku dłużnika. Sąd Rejonowy wskazał na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 1974 r., publ. OSNC 1975/6/97, wskazując, że zgodnie z nim wspólność majątkowa małżeńska musi istnieć zarówno w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika. Pogląd ten Sąd Rejonowy przyjął jako swój.

Odnosząc te wywody do materiału sprawy Sąd Rejonowy wskazał, że z przedłożonego odpisu skróconego aktu małżeństwa nr 2/2003 wynika, że Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 26 marca 2008 roku (sygn. akt I RC 2604/07), orzekł rozwiązanie małżeństwa J. i B. S.. Wyrok uprawomocnił się z dniem 17 kwietnia 2008 roku. Zatem już na dzień wydania wyroku zaocznego przez Sąd Rejonowy w Zabrze nie istniało małżeństwo zawarte pomiędzy J. S. i B. S.. Fakt ten w ocenie Sądu Rejonowego jest decydujący dla wyniku niniejszego postępowania i jest wystarczający do oddalenia wniosku wierzyciela.

Sąd Rejonowy wskazał, że wierzyciel nie przedstawił również odpisu umowy cesji ani oświadczenia dotyczącego spłaty wierzytelności.

Sąd Rejonowy podniósł, że postępowanie klauzulowe regulowane w art. 787 k.p.c. ma charakter formalny, a sąd klauzulowy bada jedynie treść dołączonych dokumentów urzędowych lub prywatnych, w celu ustalenia czy istnieją dokumenty potwierdzające e

Sygn. akt III Cz 495/15

określone zdarzenie. Postępowanie to stanowi uproszczoną formę uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko małżonce dłużnika i pozwala uniknąć konieczności pozywania równocześnie dłużnika i jego małżonki, wobec czego niezbędne jest spełnienie rygorystycznych wymagań dowodowych z art. 787 k.p.c. Wobec braku spełnienia przesłanek nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, w oparciu o art. 787 k.p.c. Sąd oddalił wniosek.

Zażalenie na to postanowienie wniósł wnioskodawca, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia i nadanie wnioskowanej klauzuli wykonalności. Wskazał, że małżeństwo J. i B. S. zostało zawarte 15 marca 2003r., zaś zostało rozwiązane w dniu 26 marca 2008r. Wskazał, że roszczenia wnioskodawcy wobec kancelarii (...) dotyczą roku 2006r., kiedy to kancelaria ta przejęła windykację ich należności od (...) z powodu braku środków gwarancyjnych za realizację zadania budowy hipermarketu (...) w C.. Kancelaria środki w kwocie 87165,23zł otrzymała 11. 12.2009r., a wnioskodawcy nie zapłaciła niczego. Fakt wpływu środków ukrywany był do 10 stycznia 2010r. Skarżący podniósł, że mimo rozwiązania małżeństwa, nie doszło do rozwiązania wspólnych interesów przez B. i J. S.. Wnioskodawca wskazał, że J. S. nie posiada majątku. W ocenie skarżącego rozwód miał charakter fikcyjny. Do zażalenia dołączono kserokopię niepoświadczoną umowy cesji. W uzupełnieniu do zażalenia ponownie podniesiono fikcyjny charakter rozwodu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie mogło odnieść skutku. Podstawowy argument Sądu Rejonowego dotyczący tego, że małżeństwo J. i B. S. zostało rozwiązane przed powstaniem tytułu wykonawczego został przez wnioskodawcę przyznany. Okoliczność ta jest bezsporna.

Podkreślić należy, że granice rozpoznania niniejszej sprawy określa art. 787 kpc, zgodnie z którym tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, jeżeli wierzyciel wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika.

Stanowisko skarżącego sprowadza się do fikcyjnego charakteru rozwodu dłużnika oraz zaistnienia oszustwa na szkodę wnioskodawcy. Skarżący podniósł nadto, że umowę cesji z J. S. zawarł w czasie trwania małżeństwa dłużnika i jako jego pełnomocnik działała przy tej umowie B. S..

Wskazane argumenty nie mogą być uwzględnione w postępowaniu klauzulowym, w jakim wydane zostało zaskarżone postanowienie. Sąd nie może w nim badać złej woli dłużnika w uzyskaniu wyroku rozwodowego ani tego, czy wierzytelność, której dotyczy wniosek wynika z czynu niedozwolonego popełnionego przez dłużnika i jego byłą małżonkę na szkodę wnioskodawcy. Nie można też jednoznacznie podzielić wniosku skarżącego, że czynność w postaci umowy cesji dokonana została za zgodą małżonki dłużnika, bo nie wynika to wprost z tej umowy (która zresztą, co zasadnie zauważył Sąd Rejonowy nie została przedstawiona Sądowi przed wydaniem zaskarżonego postanowienia). Poza granicami kognicji Sądu w niniejszej sprawie pozostaje dokonywanie wykładni faktu, że ówczesna małżonka dłużnika działała w charakterze jego pełnomocnika, czy jest on równoznaczny

Sygn. akt III Cz 495/15

z wyrażeniem przez nią zgody na zaciągnięcie zobowiązania. Sprawa niniejsza opiera się bowiem jedynie na badaniu dokumentów, stosownie do treści art. 787kpc. Nie można przy tym pominąć okoliczności, że powstanie konkretnego zobowiązania dłużnika wnioskodawca łączy ze zdarzeniami, jakie miały miejsce w 2009r. i 2010r., kiedy to J. i B. S. nie byli już małżeństwem.

W tym zakresie zwrócić należy uwagę na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2011r., sygn akt III CZP 117/10, w której wskazano, że w sprawie o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika (art. 787 k.p.c.) nie jest dopuszczalne stosowanie domniemania faktycznego przy ustalaniu, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała za zgodą małżonka dłużnika. Dalej Sąd Najwyższy wskazał w niej, że wynikający z art. 787 k.p.c. nakaz wykazania zgody małżonka dłużnika dokumentem wyłącza możliwość jej dowodzenia takimi środkami dowodowymi, jak zeznania świadków lub przesłuchanie stron. Nadto wskazał, że obowiązujące w postępowaniu klauzulowym ograniczenia dowodowe pełnią dwie istotne funkcje. Po pierwsze, zapobiegają przekształceniu postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w postępowanie rozpoznawcze. Po drugie, mają za zadanie chronić dłużnika, który w postępowaniu klauzulowym nie korzysta z prawa wysłuchania. Z tej przyczyny nadanie klauzuli wykonalności powinno nastąpić na podstawie najbardziej wiarygodnych środków dowodowych. Domniemania faktyczne natomiast noszą w sobie zarówno element dyskrecjonalny, jak i ocenny, przez co wykraczają poza rygorystycznie określone ramy postępowania klauzulowego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela wskazany pogląd, jak i stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonym przez Sąd Rejonowy postanowieniu z dnia 26 marca 1974r, III CRN 127/74, zgodnie z którym jedną z przesłanek nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 787 kpc jest istnienie wspólności majątkowej małżeńskiej małżonków zarówno w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika. W tym kontekście zwrócić należy uwagę, że na skutek nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika wierzyciel uzyskuje możliwość zaspokojenia swych należności z majątku wspólnego małżonków. Tymczasem w niniejszej sprawie od 2008r. J. i B. S. nie posiadają wspólnego małżeńskiego majątku wobec orzeczenia rozwodu w 2008r. i nie mieli go w dacie wydania tytułu egzekucyjnego (wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Zabrzu

wydanego w sprawie V GC 169/10), jak i w dacie, od jakiej zasądzono odsetki, co jest zwykle równoważne z datą wymagalności roszczenia objętego tytułem wykonawczym. Powyższe argumenty przemawiają za uznaniem trafności poglądu prawnego wyrażonego w powołanym postanowieniu Sądu Najwyższego. Podnieść przy tym należy, że nie ma zastosowania w niniejszej sprawie art. 787²kpc, gdyż ustanie wspólności majątkowej jest w niniejszej sprawie wynikiem rozwodu, a nie umowy majątkowej małżeńskiej.

Podzielić tym samym należy konstatację Sądu Rejonowego, że wniosek w niniejszej sprawie nie mógł zostać uwzględniony. Podkreślenia wymaga, że formalny i wąski zakres badania sprawy, wynikający z brzmienia art. 787 kpc uniemożliwił merytoryczne odniesienie się do pozostałych zarzutów zażalenia, które przytoczono wcześniej. Poszkodowany czynem niedozwolonym nie jest przy tym pozbawiony prawa do dochodzenia swych praw w stosownym procesie, gdyż nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika stanowi procedurę uproszczoną, umożliwiającą uzyskanie tytułu wykonawczego przeciwko małżonkowi dłużnika. Oddalenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nie zamyka wnioskodawcy drogi procesu z odwołaniem się do argumentów

podniesionych w zażaleniu. Decyzja o wniesieniu sprawy i wybór trybu postępowania należy

Sygn. akt III Cz 495/15

do strony i tym wyborem w konkretnej sprawie Sąd jest związany (art. 321kpc). Sąd w niniejszej sprawie nie może też przesądzać wyniku ewentualnego innego postępowania, gdyż podniesione przez skarżącego kwestie pozostają poza zakresem jego badania.

Skoro zatem zarzuty zażalenia nie okazały się trafne, zażalenie jako niezasadne oddalono na podstawie art. 385 kpc w zw.z art. 397§2kpc.

SSR(del.) Patrycja Reichel SSO Gabriela Sobczyk SSO Andrzej Dyrda

"Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 19 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym".